

Izdaja vsak četrtek in
velja s poštno vred
v Mariboru, v poštnem
domu za celo leto 12 din.,
po letu 7 din., četrta leta
1 din. Izven Jugoslavije
25 din. Naročnina se pošlje
na upravištvu „Sloven-
skega Gospodarja“ v Ma-
riboru, Koroška cesta 5.
List se dopušča do odpo-
vedil. Naročnina se plačuje
vnaprej.
Telefon interurban št. 115

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo: Koroška cesta
št. 5. Rokopisi se ne vr-
čajo. Upravništvu spreje-
ma naročnino, imenice in
reklamacije.
Cene inseratov po dogo-
voru. Za večkratne oglaš-
ne primere popust. Nezapre-
te reklamacije so poštnine
proste.
Čekovni račun poštnega
urada Ljubljana št. 10.665.
Telefon interurban št. 115.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO.

43. številka.

Maribor, dne 26 oktobra 1929.

56. letnik.

OBCNI ZBOR JUGOSLOVANSKE KMETSKO ZVEZE

se bo vršil v četrtek, dne 9. novembra t. l., ob desetih dopoldne v Ljubljani, v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in tajništva.
2. Organizacijsko poročilo.
3. Poročilo o političnem položaju.
4. Volitev načelstva in celotnega odbora.
5. Sprememba pravil.
6. Sklepanje o zavarovalnicah za živino
7. Poročilo o stanju našega združništva in o naših go-
spodarskih nalogah.
8. Poročilo o davčni in gospodarski politiki vlade in sta-
lišče JKZ.
9. Slučajnosti.

Vse Kmetске zveze pozivamo, da takoj določijo svoje zastopnike, ki se bodo občnega zbora udeležili. Eventuelne predloge naj pošljejo vsaj en teden dni pred občnim zborom tajništvu JKZ v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna.

Za načelstvo JKZ: Janez Brodar, tč. načelnik.

Vlada noče sporazumne ureditve države.

Naša vlada pozna samo eno doslednost, to je do-
slednost v neodkritosrčnosti in nepoštenosti. Z nepo-
štenimi sredstvi političnega podkupovanja je pridobi-
la glasove za ustavo. Ako bi vlada ne bila kupila gla-
sov, ne bi bila nikdar sprejeta v ustavotvorni skupščini
centralistična ustava. Že samo s tem je centralizem in
na njem zasnovani sedanji režim obsojen pred našo
državo in celim omikanim svetom.

Isto nepošteno igro sedanji vladodržci igrajo na-
prej napram Hrvatim in Slovincem, ki o centralizmu
nočejo nič slišati. Upravne razdelitve države, kakor jo
predpisuje ustava, še dosedaj niso izvršili, ker se s pa-
relacijami Hrvatov in Slovincov ne upajo Slovinci in
Hrvatov udariti po glavi. Centralizem pa so le ohranili
in z njim ubijajo državo.

Bolj z ozirom na zunanji svet, ki skrbno pazi na
razvoj notranje-političnih dogodkov v naši državi, ka-
kor pa z ozirom na lastne državljane, med katerimi
dnevno narašča nezadovoljnost, so sedanji centralistični
mogotci začeli bolj voditi račune o Hrvatih in Slo-
vincih in njihovih zahtevah. Zadnji čas so Hrvatje
stopili v ospredje zanimanja srbskih strank, ki so se-
daj na vladi.

Predsednik vlade Pašič se kajpada za Hrvate ne
zmeni veliko. Za njega je Velika Srbija ideal, ki mu je
vedno pred očmi. Predno smo Hrvatim in Slovincem sto-
pili v državno zvezo s kraljevino Srbijo — bilo je to

mesca novembra 1918 — je prisrčno in gorko oblju-
bil Hrvatim in Slovincem samostojnost in avtonomi-
jo; ko pa smo se združili, nam je takoj pokazal veliko-
srbsko kopito. Ko je še bil v Parizu pri sklepanju raz-
nih mirovniških pogodb, je leta 1920 poslal svojega po-
slušnega pristaša, nekdanjega pariškega poslanika g.
Vesniča, v Beograd, da je odrinil od vlade Hrvatim in
Slovincem naklonjenega Protiča ter sklenil zvezo z za-
grizenim Velesrbom Svetozarjem Pribičevićem. Ta vla-
da je Pašiču pripravila pot, da je po povrtku iz Pari-
za in po volitvah v ustavotvorno skupščino stopil na
čelo vlade, sestavljene iz radikalov in demokratov in
centralističnih podrepanikov, slovenskih samostojne-
žev. Odkar je na vladi, uveljavlja korak za korakom svoj
velikosrbski državni ideal ter se samo čudi, kako je
mogoče, da se tega ideala tudi ne oklenejo Hrvatim in
Slovincem.

Dokler torej vlada našo državo nekronani Pašič,
je vsako prijazno razgovarjanje zastopnikov srbskih
strank s Hrvatim in Slovincem sama neodkritosrčnost in
prevara. Kakor se nemirnega otroka tolaži z nežnimi
besedami ter se ga prijazno poboža, da se umiri in zo-
pet umolkne, tako zastopniki srbskega nadvladstva po-
stopajo napram nezadovoljnim Hrvatim in Slovincem.
Torej sama uteha s prevaro.

To je zopet jasno in javno dokazala volitev pred-
sednika zakonodavne skupščine pretekli petek. Cen-
tralisti so izdali geslo: Ribar se ne sme zopet voliti,
ker je bil na zborovanju javnih delavcev v Zagrebu.
Pašič in Pribičević sta izdala to geslo, Pašič je celo
zagrozil, da takoj da ostavko vlade, ko bo izvoljen Ri-
bar. Se gršo ulogo je v tej zadevi igral Pribičević, ka-
teri svojega klubovega člana ni branil, marveč je zo-
per njega hujškal i radikale i demokrate. Prav bizan-
tinska poštenost. Zagrebški zbor 10. decembra t. l. je
bil nedolžna prireditelj državoljubnih mož raznih
strank in izven strank. Na tem zboru, na katerem se
niti z besedico ni hujškalo zoper državo, marveč se je
samo ostro obsojala sedanja vlada in centralizem ter
se zahteval sporazum s Hrvatim, je bil tudi bivši pred-
sednik dr. Ribar. Ni govoril ne besedice, ni bil pozdra-
vljen kot skupščinski predsednik, samo mirno je se-
del in poslušal. Zato je moral pasti kot predsednik.
Ker sta bila na zagrebškem zboru ostro obsojena Pa-
šič in Pribičević, ni smel dr. Ribar več biti izvoljen
za predsednika, ker sto to prepovedali njuni Veličanst-
vi Pašič in Pribičević.

Jugoslovanski klub je oddal svoje glasove za dr.
Ribarja, ker naš klub podpira vsako stremljenje za
dosego sporazuma med tremi plemeni jugoslovanskega
naroda. Za Ribarja je tudi glasovala Davidovičeva sku-
pina v demokratiški stranki, socialisti in republikanci
in nekateri drugi politiki. Sploh je vsa opozicija gla-
sovala za Ribarja, izvzemši srbske zemljoradnike, ki
so tako zopet odkrili svoje velikosrbsko srce. Dr. Ribar
je dobil 88 glasov, Pašič-Pribičević kandidat dr. Edo

potrebe šole se postopa, merodajno je le, če je učitelj do-
ber liberalce, če je protiverskega mišljenja, če zna udri-
hati po farjih in katoških učiteljih. Znan nam je slu-
čaj, da je samostojni poslanec rekel: pri nas bo tisti
nadučitelj, ki ga bom jaz hotel. Res je tam postal vodja
mlad učitelj brez skušnje, a bil je divji Sokol in sorod-
nik tamošnjega poslanca. Tekom enega leta je tako za-
foral kot vodja, da mu je moral liberalni nadzornik
odvzeti vodstvo šole in ga dati drugemu. Vem za slučaj,
ko je vodja svoje šolarje velikokrat polal v drugi raz-
red k učiteljici, sam pa je šolo pustil in Sokole lovil.
Seveda sme zanemarjati šolo, da je le Sokol in sluga
liberalne stranke. To edino je merodajno pri sedanji
šolski oblasti. Zato pa je nastal grozen nered, samo-
voljnost, pristranost, skoraj popolnoma balkanska ko-
rupcija. Kako malo je pri liberalnih učiteljih zmista za
resno delo, je videti iz tega, da v nekatere kraje, n. pr.
na obmejne šole nočejo iti, akoravno so naši obmejni
kraji po večini zelo lepi in bi imeli tako lep in hvaležen
delokrog. Da vendar koga dobijo na te šole, jim dajejo
cukerlčke, denarne ugodnosti ter da se jim dve leti
službe tamkaj štejejo za tri leta. Ali nimajo obmejni
duhovniki tudi take ugodnosti? Seveda jih nimajo, ker
niso v službi liberalcev, ampak ljudstva, jih tudi ne
zahtevajo. Te žalostne razmere pri našem šolstvu so za-
čele presedati že liberalcem samim, saj je celo «Tabor»
pisal, da se mora proti tistim, ki so teh razmer krivi,
naj si bo kraljevi namestnik ali kdo drugi, postopati
brez pardona in brez ozira. Seveda vrana vrani oči ne
bo sključevala. Kakor vse propada, kar liberalce v roke
vzame, tako propada tudi naše šolstvo in bo propada-
lo, dokler ga bodo imeli liberalci v svojih rokah. Naši
narodni nasprotniki pa se v pest smejijo, ko vidijo,
kako liberalci tirajo v pogubo naše šolstvo, kako raz-
burjajo ljudstvo s svojo nerodnostjo, brezglavostjo, pri-
stranostjo in brezobzirnostjo. Vsilili so že v ljudske šole
srbski jezik, čeravno nam naša pamet pravi: srbski
otroci se ne učijo slovenski v šoli, zakaj se naši morajo
srbski? Ali nismo mi enakopravni s Srbi? Prej so nam

Lukinič pa 124 glasov. To so glasovi zagrizenih cen-
tralistov: radikalov, demokratov, vladinih Turkov in
slovenskih samostojnežev, ki so tudi to pot sijajno iz-
pričali svojo izdajalsko in hlapčevsko dušo.

Tako je sedanja vladna zveza zopet dokazala, ko-
liko ji je do sporazuma s Hrvatim in Slovincem. O spo-
razumu se govori mile in lepe besede, uštim pa, ki
se potegujejo za sporazum, se dajejo zausnice. Na ta
način vlada in njene stranke v svoji brezmejni vlaste-
željnosti pomnožujejo mržnjo med Hrvatim in utirjujejo
Radiču stališče, ki se je zadnji čas začelo občutno ma-
jati. Dokler bodo ljudje take zagrizenosti in nepošte-
nosti imeli v svojih rokah usode naše države, bo zla
za našo državo in njen napredek.

SOCIALNI TEČAJ ZA FANTE IN MOŽE V CELJU.

V dneh 27., 28. in 29. decembra t. l., v sredo, čet-
tek in petek po Božiču, priredi Slovenska krščansko-
socialna zveza za celjsko okrožje pod vodstvom g. dr.
Korošca in s sodelovanjem 10 izbranih predavateljev
v Celju tridnevni socialni tečaj za kmetске fante in
može-odbornike in sodelavce pri naših izobraževalnih
mladinskih (Orli, Mladiške zveze), gospodarskih in
političnih (Kmetška zveza) organizacijah.

Opozarjamo na naslednje:

1. V prvi vrsti bodo sprejeti mladeniči in moške,
ki jih bodo za to določila in prijavila zgoraj omenjena
društva. Na prijave posameznikov se bomo ozirali
pred vsem iz onih krajev, kjer društev ni, iz drugih pa
po možnosti. — Društva naj izberejo za tečaj najspo-
sobnejše in najdelavnejše, ki bodo predavanjem vse tri
dni s koristjo sledili, doma v društvu o tečaju poročali
in znali podano stvarino tudi v korist društev uporab-
ljati.

2. Prijave naj društva in posamezni udeleženci do-
pošljejo do dne 1. decembra na tajništvo Slovenske
krščansko-socialne zveze v Celju, hotel «Beli vol». V
prijavi sporočite tudi: 1. starost, 2. predizobrazbo (šo-
lo), 3. poklic.

3. Tisti, ki želijo skupno hrano vse tri dni, naj
pošljejo obenem s prijavo 220 K. Kdor želi hrano samo
dva dni, naj vpošlje 150 K, za samo en dan pa 75 K.
Kdor hoče hrano samo dva dni ali en dan, naj nazna-
ni tudi, kateri dan ali katera dva dni želi hrano. Hra-
na bo obilna in tečna. — Stanovanja bodo brezplačna.

4. Vsak udeleženec se s prijavo zaveže, da bo vse tri
dni na tečaju vztrajal in se predavanjem redno in točno
udeleževal.

Tajništvo SKSZ v Celju.

Filpov I.

Ali smo SHS država?

V ustavi, našem osnovnem državnem zakonu, ima-
mo zagotovljeno, da je naša država — država Slo-
v.

Iz torbice starega strica.

Nekaj o naši šoli.

Mi slovenski kmetje vemo dobro ceniti šolo in nje
pomen za naš stan in za narod sploh. Zato smo že prej
veliko žrtvovali v ta namen, žrtvovali radi, ker smo
pričakovali, da bode naše ljudstvo iz šole dobivalo iz-
obrazbo in dobro vzgojo. Borili smo se zoper nemšku-
tarje, ki so hoteli našo mladino ponemčiti; branili smo
se in spoštovali dobre učitelje. Ko smo dobili lastno
državo, smo mislili, da se bo šolstvo še bolj razvilo in
izpopolnilo, da bo zdaj v svobodni državi nam šola
res postala prava narodna ljudska ustanova, uravna-
na po potrebi in željah slovenskega ljudstva, da bode
šola pospeševala narodno kulturo, da ne bode več pri-
šla pod tuji ali strankarski vpliv. V začetku se je res
pod poverjeništvom dr. Verstovška veliko storilo za
šolstvo in njega razvoj, a kmalu, zlasti po volitvah leta
1920, pa se je začelo obračati na slabše, kakor v dru-
gih panogah našega narodnega življenja, tako tudi v
šoli. V Sloveniji se menda nobena panoga ni tako hit-
ro približala balkanskim razmeram, kakor šolska upra-
va. Večina učiteljstva je namreč liberalnega, protiver-
skega mišljenja. In to učiteljstvo si je dalo od Zerjave
in njegovih priganjačev vtepti v glavo, da je ono v
službi liberalne stranke in ne ljudstva. Pravili so učitel-
jem: mi smo v vladi, vi dobivate od vlade, oz. drž.
plačo, torej morate delati le to in tako, kakor mi li-
beralci, ki vladamo, zapovemo. Liberalni učitelji so se
dali od liberalcev vpreči v liberalno stranko, za šolo in
želje in potrebe ljudstva se niso brigali. Tekmovali so,
kdo bode bolj pihal v liberalni rog. Liberalni gospodje
pri vladi so in še delajo z učiteljstvom po svoji volji.
Kdor izmed učiteljev se je izkazal kot dober agitator
za liberalce in Sokola, ta je dobil dobro mesto, četudi
je bil mlad in nesposoben. Zaslužni in sposobni, a mir-
ni so bili zapostavljeni ali naravnost preganjani. Pri
šolski upravi ni nobenega reda, brez glave, brez ozira na

vsiljevali nemški jezik, da bi nas ponemčili, zdaj pa nas
hočejo posrbiti, pravijo drugi, zlasti nemškutarški kro-
gi. V naši narodni državi mora imeti naš jezik iste pra-
vice ko srbski, če hoče Srb med nami živeti, naj se uči
slovenski, Slovenec, ki bo šel na Srbsko, pa se bo že
priučil tistemu jeziku. Tisti, ki so nam vtihtopili srbski
jezik v ljudske šole, so to storili proti volji ljudstva,
so to storili iz pasje ponižnosti pred Srbi, naj bi si za-
pamnil besede: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tuj-
čevi peti.

Kako so liberalni učitelji brezobzirni nasproti ljud-
stvu, kaže zadeva glede počitnic. Dasi so kmetски krogi
vsestransko in ponovno dokazovali, da so za naše raz-
mere najboljše počitnice v jeseni (septembra in oktobra),
vendar se šolska oblast na zahtevo učiteljstva ni nič o-
zirala na vse ta prošnje, ampak odločila po svoje. In
uspeh tega? Ljudje so silno nevoljni in razburjeni ter
pravijo: Če se nočete nič na nas, naše potrebe in raz-
mere ozirati, potem pa si sami plačujte šolo, potem se
ne bomo za njo več brigali. Ali je bilo treba s tako tr-
moglavostjo in liberalno brezobzirnostjo razburjati ljud-
stvo in delati razdor med njimi in šolo? V šoli sedi po
4—10 otrok namesto po 60, otroci in učitelji ubijajo čas
brez koristi, ljudstvo pa preklinja. Ko je septembra ka-
nonik Vraber stavil pri višjem šolskem svetu predlog,
da se uvedejo zopet jesenske počitnice, kakor se hito
prej, so liberalni učitelji zbežali od seje, da se ni moglo
o tem sklepati.

Ko so sklepali, da se odpravijo šolarske mase in
da se katoliško mislečega učitelja zavoljo njegovih
verskega prepričanja kaznuje, so junaško sedeli na
svojih mestih, ko pa bi bilo treba sklepati o prošnji za
korist kmetskega ljudstva, pa se ne zmenijo za te proš-
nje, ampak obrnejo ljudstvu hrbet. A zapomnite si:
prišel bo čas obračuna, tudi v šoli hočemo mi odloči-
vati, ne pa liberalni hujškači in koritarji!

Če bo te vrstice čital kak liberalni učitelj, bo jezilo
rekel: glej, ta stari stric je tudi sovražnik šole in

Hrvatov in Slovencev. Imamo zagotovljeno tudi svobodo in enakopravnost.

Podobno smo imeli že v avstrijski ustavi § 19, kjer se je izreklo, da smo enakopravni in enakovaljni, kajti ta § 19 avstrijske ustave pravi: «Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima brezpogojno pravico ohraniti in gojiti svojo narodnost.» In dalje: «Država priznava popolno enakopravnost vseh v deželi običajnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju.»

Kakor je bil ta avstrijski § 19 le na papirju in se dejansko v javnem življenju posebej napram Slovincem in istrskim Hrvatom ni izvajal, tako je tudi dejansko nasproti Slovincem neresnično in se ne izvaja v pravicah, temveč večinoma le v dolžnostih novo zaznamovanje, da smo mi država Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dejansko smo mi prišli tako daleč, da smo država Srbov, ali Velika Srbija, kjer imamo Slovenci le pravico dajati, poslušati in služiti, ne pa gospodariti. Vso oblast v naši državi imajo Srbi, kakor so jo poprej v Avstriji imeli Nemci. Prej smo imeli nemškutarske izdajice in klečeplazce in kruhoborce ter politične koritarje, ki so se prodajali Nemcem in jim lizali pete ter to, kar je približno tri četre metra nad petami. Sedaj imamo iste vrste ljudi in večinoma so celo to ravno tisti ljudje, ki nas prodajajo in izdajajo centralizmu ter s tem nadvladati in izkoriščanju Belgrada.

Kje se kaže, da nismo enakopravni.

Da nismo enakopravni, se kaže v prvi vrsti pri davkih. Enakopravnosti pri bremenih ni, kajti naše slovensko ljudstvo nosi večja bremena, ravno tako tudi Hrvati, denar pa se ne uporablja za gospodarsko povzdigo naših pokrajin, temveč za tiste, ki manj plačajo, pa več dobijo.

Tudi vojaška uprava je jasen dokaz, da nismo enakopravni. Tiskovine so v cirilici, piše se v cirilici, na naše vojašnice so dali na prvo mesto cirilicne napise, naše so pustili samo zraven ali pa spodaj, v Srbiji pa naše pisave sploh nimajo in nočejo.

Obljubil se je nov vojni ali brambni zakon, kjer bi se naj splošno uveljavile olajšave in bi obveljalo načelo, da pri domačih kadrih služijo in ostanejo v svoji pokrajini domači ljudje. Tega ni in naši mladniki morajo živeti naravnost cigansko življenje v Makedoniji in Albaniji ter tam namesto srbskih zandarjev loviti razbojnike, roparje in tatove ob slabi hrani in slabi obleki.

Ljudstvo nima samoupravnih pravic in prav malo ali nič ne soodločuje samo ali po svojih zastopnikih pri upravi države. Tista laži-samouprava, ki jo z oblastmi pripravljajo sedanji Pašičevići in Pribičevići slovenski hlapci s svojim Pucljem in Kukovcem, je le slovenskega ljudstva in njegove gospodarske moči nedostojno in nevredno gospodarsko in kulturno propadanje in poniževalno beračenje milosti od Belgrada in mogotcev, ki živijo od naših gospodarskih dobrin in našega pridnega dela.

Se občine hočejo!

Edino občina je ostala, kjer si približno ljudstvo samo upravlja svoje zadeve, pa že se čuje, da hočejo tudi to uničiti ter napraviti velike občine. Tam bi radi na račun ljudstva zopet liberalnim lenuhom in priganjačem bodisi kot demokratje ali kot samostojneži ali socijalni demokratje stesali prav velika korita kot tajništva in bogzna še pod kakšnimi naslovi. Če si v srbskih in macedonskih krajih prebivalci ne znajo in vsled nepismenosti ne morejo upravljati svojih zadev, naj vsaj pustijo naše izobraženo kmetško ljudstvo v njegovih občinah pri miru, če že se nočejo sami toliko izobraziti in nimajo toliko močnatosti, da bi sami gospodarili in odločevali.

Ljudstvo nima sedaj nič govoriti in nič odločevati pri šolstvu, vzeli in skrčili so moč krajnih in okrajnih šolskih svetov, v višjem šolskem svetu med celo trumo «zastopnikov» nima ljudstvo nobenega, katerega bi si

teljstva. Seveda, to ni res: nasprotno je res, ljubim šolo in učiteljstvo, zato pa me boli, kako šolska oblast s svo-nerodnostjo, pristranostjo, s svojim udinjanjem liberalnim politikom žene naše šolstvo v škodo, propad, kakor skušnjava kaže in že liberalci sami priznavajo. Srce me boli, ko vidim, kako liberalno učiteljstvo na povelje dr. Žerjave in njegovih podrepnikov divja zoper vse, kar je ljudstvu sveto, kako se ne briga za želje in zahteve krščanskega ljudstva, kako se je udinjalo, predalo vladnim strankam na milost in nemilost. Ali ni to žalostno? Ali ni to v veliko škodo ljudstva, šole in učiteljstva? Te rane odkrivati, te razmere pokazati pred javnostjo je potrebno, da se ozdravimo, kar bi bilo v korist ljudstvu in učiteljstvu. Sicer pa vas, liberalni gg. učitelji vprašam: Ali niste vi, oziroma vaši voditelji največji škodljivci in sovražniki učiteljev? Ali niso liberalni učitelji grdo in podlo nastopali proti lastnim tovarišem, katoliško mislečim učiteljem, ki nočejo trobili v Žerjavov rog? Ali niste zahtevali, da se jim naj vzamejo službe, češ, da so proti državi in kralju? Ali jih niste obrekovali, tožili pri vladi? To je grdo avstrijskankstvo, gg. liberalni učitelji. Nam kmetom se to judeževo obnašanje liberalnih učiteljev proti svojim versko mislečim tovarišem tako zelo trudi, da ne moremo drugega reči: sramota za vas, ki hočete biti odgojitelji naroda, da morete biti tako podli proti svojim tovarišem. A mi pa ljubimo te vaše, od vas obrekovane, po krivem tožene tovariše, krščanske učitelje, jih bomo znali braniti in jim bomo preskrbeli zadoščenje. Vi liberalni učitelji, ki nastopate kot najemniki in priganjači centralistov, se nam v resnici v svoji neznačajnosti studite, dopadajo pa nam vaši katoliški tovariši učitelji. Vi ste nastopili izdajalsko, judeževsko, oni pa možko, značajno. Katoliški učitelji, ki ste jih vi obrekovali,

samo izvililo. Svoj čas so delali in prikrojevali volilne rede za občine, okrajne zastope, šolske oblasti, deželne zbere Nemci in zaradi korit so jim nemškutarji pomagali, sedaj delajo to v Belgradu in pomagajo jim nove vrste slovenski izdajalci: samostojni, demokratje, socialisti in kako že se vsa ta liberalna pisana družba imenuje.

Na višjih mestih ni naših ljudi.

Velesrbski značaj naše države se kaže tudi v tem, da je na najvišjih odločilnih mestih prav malo ali pa sploh nič Slovencev. Tako rešujejo naše zadeve ljudje, ki ne poznajo ne naših krajev, ne naših potreb. Povrh seveda nimajo ne volje, ne srca, ne razumevanja za naše zahteve in potrebe ter nas celo zavidajo, da smo si ustvarili v skrbi in v boju, kar imamo. Odtod si boji za bolnišnice, boji za šole, brezuspešni boji za naše železnice, ceste, uravnavo rek in drugo.

Poglejte si carinarnice! Carini se po starem srbskem načinu in službe imajo Srbi in Wranglovci. Ali je to enakopravnost?!

Oglejte si zastopstvo naše države na zunaj! Ali imate tam no vodilnih mestih enega Slovence, razum Vošnjaka, ki je dobil štipendijo, ker so samostojneži glasovali za ustavo, s katero se ustvarja Velesrbija, namesto vsem delom pravična Jugoslavija.

Pri vojaštvu ni nič drugače. O belgrajskih ministrstvih ni vredno sploh govoriti. Svoj čas so po celem Belgradu začeli govoriti proti Korošču, češ, da po slovenil in pohrvatil ministrstvo, ker je nastavlil tudi dve slovenski, odnosno hrvatski tipkarici.

Tako imamo pri vsej državni upravi ljudi, ki jim je pri vsaki drugi beseda: j . . . ti oca, majko, Boga itd. itd. Edino pri davkarjih še smo sami, ker naši uradniki najbolj strogo in prevestno opravljajo svoj posel in kakor pridni gasilci pumpajo iz naših žil sok, da se tešijo drugi v imenu bratstva in edinstva.

Kje so vzroki, da je tako?

Prvi in glavni vzrok so stranke, ki so jim korita posameznikov več, kakor pa ponos, čast, poštenje in korist slovenskega ljudstva. Žerjavi, Kukovci, Puclji ter Kristiani in enaki tiči pri nas so zakrivali takšne razmere in za slovensko ljudstvo tako poniževalno stanje. Gotovo boste malokogar našli, ki bi vam ne vzel, kar mu vi prostovoljno ponujate. Tako so seveda tudi Srbi vzeli, kar so ponujali imenovani voditelji in njihov-ve stranke. Če bi oni našega ljudstva ne izdali in ne prodali, bi sedaj ne imeli Velike Srbije, temveč zares vsem pravično skupno jugoslovansko mater «Jugoslavijo». V njej bi imel vsak del svoj varen kot in bi ga lepo z ljubeznijo in veseljem urejeval, vsi skupaj pa bi imeli močan, skupen zid na zunaj in dobro ter varno streho.

Tudi Radič je sokriv.

Težka krivda zadene za sedanje razmere tudi vse hrvatske poslance pod vodstvom Radičevićim. Če bi oni ne sedeli tako za pečjo doma, temveč bili res poslanci in bi se borili za pravice Hrvatov v državnem zboru z vso vneto in odločnostjo, bi sedaj niti razmer ne bilo. Kaj pomaga kričati in pisati poslancu doma? Na svoje mesto naj gre in naj zajezí povodenj ter okrepi jez, kjer se podira. Če ga ni, se zida in gradi brez njega in proti njemu.

Tudi naši zavedneži

nosijo veliko krivde. Od vsakega pritepenega kričača se dajo za nos voditi, za vseko bedasto kričavo geslo se cepijo pri volitvah, potem pa vsi skupaj trpimo. Če pride geslo «samostojna», alo le za njimi, ki še niso prej ene poštene napravili za ljudstvo. Če pride geslo: alo proti farjem, imaš jah takoj, čeravno so za verski pouk in krščansko vzgojo. Če pride geslo: kmet kmeta, bodo ti šli mnogi proti tistemu, ki je celo življenje delal in se boril za kmetško ljudstvo ter se pognal za brezverskim obrekovalcem in kričačem. Če bodo prišli z geslom: gospodarska ali napredna stranka, bo jih se-

da so proti državi in kralju, so zahtevali, naj se jih vse preišče, naj se izvede proti njim stroga preiskava od višje oblasti in naj se jih kaznuje, ako se jim to dokaže. To je možko dejanje, čast katoliškim učiteljem. Oni so torej nastopili možko, vi liberalni učitelji in vaši zastopniki v višjem šolskem svetu pa ste pokazali najgršo neznačajnost, podlo strahopetnost. Ko bi se moral v seji obravnavati predlog, da se naj uvede preiskava zoper katoliške učitelje in da se jih naj kaznuje, če so krivi, kakor so oni to sami zahtevali, ste vi njih ova-duhi, obrekovalci in krivi tožitelj stisnili rep med noge, bežali od seje, niste toliko korajže, značaja imeli, da bi svoje obtožbe, svoja obrekovanja, ki ste jih vrgli v ob-raz svojim tovarišem, zagovarjali, oziroma dokazali. Odkrito priznam, da ste tako podli in neznačajni, tega ne bi mislil. V očeh vse poštene javnosti ste si za vedno pritisnili pečat izdajstva, ovaduštva, obrekovanja va-ših tovarišev. Sramota, večna sramota vam bodil

Sebe ste s tem grdo, neizbrisno umazali, a čista je čast vaših katoliško mislečih tovarišev, vi sami ste priznali s svojim begom od seje, da je to, kar ste jim očitali, radi česar ste jih tožili v Beograd in drugam, sama grda laž, podlo obrekovanje, kakršnega je sposoben samo kak liberalen učitelj. Da morajo otroci krščanskega ljudstva hoditi v šolo h takim podlim značajem in da taki nizkotni značajji vodijo naše šolstvo, to je žalostno, to je nesreča za našo dečo in ljudstvo. Pa bo tudi to minulo in podli izdajalci lastnih tovarišev učiteljev bodo dobili — judeževo plačilo. Da bom še pred koncem svojega življenja dočakal tako žalostno pojave med slovenskim učiteljstvom v naši državi, nisem mislil; dal Bog, da bi se kmalu te gnile razmere v našem šolstvu ozdravile.

veda mnogo, ki bodo drli za starimi sleparji, ki so si pridejali novo ime.

Kakšne so posledice?

Plačujemo, da se nam dela tema pred očmi; hlapčujemo za druge, namesto da bi s svoji mgospodarili za sebe. Tako pride, da se moramo zopet in zopet boriti za svoje bolnice, za svoje šole, za sto in sto zadev, ki bi jih dobro in mirno uredili sami. In to bo trajalo, dokler ne bodo ljudje spoznali, da morajo biti edini, sporazumni in odločni v borbi za popolnoma samoupravno Slovenijo. Še le, ko bomo imeli to, bomo res enakopravni in prava država Srbov, Hrvatov in Slovencev.

TEČAJ ZA DEKLETA IN ŽENE V CELJU.

Dne 19. novembra t. l. (na god sv. Elizabete) se vrši v Celju v Narodnem domu dekliški tečaj z naslednjim sporedom:

Ob 8. uri v jutro sv. maša v župni cerkvi.
Od 9. do 13. ure tečaj, na katerem govorijo štiri govornice iz Ljubljane. Vserbina govorov: 1. Žena in družina. 2. Žena in dobrotelost. 3. Žena in gopodinstvo. 4. Žena in javnost.

Popoldne ob 14. uri v župnijski cerkvi nauk za udeleženke. Nato v Narodnem domu žaloigra «Mlinar in njegova hči», ki jo vprizori celjska Dekliška zveza.

Vsa izobraževalna društva, vse Dekliške zveze in Orlice naj pošljejo svoje članice na tečaj! Prav gotovo se naj tečaja udeležijo vse predsednice, tajnice in sploh odbornice Dekliških zvez in Orlic! Tudi iz župnij, kjer še nimate Dekliške zveze ali Orlice, pridite v obilnem številu! Lani vas je bilo nad 300; nobeni ni bilo žal, letos vas mora biti še več!

Železniška zveza v Celje je v jutro in zvečer zelo ugodna, tako da bodo mogle udeleženke povečini isti dan zdoma in domov.

Tajništvo SKSZ v Celju.

O zakonu za pobijanje draginje.

Naša valuta že dalje časa raste in se dviga na borzi v Zürichu. To dviganje je dobro in nam bo tudi znatno koristilo, samo nastane vprašanje: Ali ne bo naša valuta ponovno padla, kakor hitro bo zmanjkale ameriških dolarjev, katere smo dobili potom znane-ameriškega posojila?

Kadar valuta raste, kadar je v stanju popravljanja, morajo padati tudi cene blagu. Naši trgovci bi morali uvideti velike spremembe v naši valuti, se zadovoljiti z manjšim dobičkom in znižati cene blagu. Pa tako solidnih trgovcev, ki bi uvideli sedanji naš ugodni valutni položaj in začeli iti z blagovnimi cenami navzdol, je pri nas malo — ako je sploh kateri.

Naša valuta raste, trgovci nočejo s cenami navzdol, sedaj pa že prihaja državna oblast z zakonom za pobijanje draginje. Zagrebški «Jutarnji list» poroča, da je bil v Zagrebu te dni obsojen po zakonu za pobijanje draginje trgovec z drvmi žid Maks Rosenberg na šest mesecev ječe, 50.000 dinarjev denarne kazni, na izgon iz Jugoslavije in zalogo 20 vagonov drv so mu zaplenili. Obsodba tega zagrebskega žida je vzbudila radi strogosti in višine veliko rajburjenje med trgovskimi krogi.

Državna oblast je ustvarila zakone za pobijanje draginje, da bi potom teh zakonov pritisnila na trgovce, da gredo z blagovnimi cenami navzdol. V očigled ostremu postopanju z zakonom o pobijanju draginje se jezijo trgovski krogi na državno oblast in jej odrekajo pravico do takih ostrih kazni, ker je ravno država sama največji navijalec blagovnih cen. Vzamimo par primerov: Ako računa kak mestni fijaker za prevoz kak-kega potnika nekaj par več, kot mu je dovoljeno po tarifu, že ga globijo po zakonu za pobijanje draginje, a minister za promet pa lahko po svoji volji in kakor se mu vzljubi povišuje železniške tarife za osebe in blago. Gospod poštni minister je v zadnjem času samo z enim razpisom povišal poštne pristojbine za 100 odstot. in še to kar čez noč. Država torej sme navijati cene, ona lahko zahteva vsako, še tako visoko ceno, ki za-dene najbolj v živo ravno revnejše sloje, a posamezni trgovci in prodajalci se morajo pokoravati zakonu za pobijanje draginje.

Treba pa je nadalje pribiti, da velja zakon za pobijanje draginje za celo državo, a izvaja in uporablja se samo v pokrajinah izven Srbije in Črne gore!

V Beogradu na primer so cene mnogim življenjskim potrebščinam za 40 odstot. višje nego v Zagrebu ali Mariboru, a nikjer ne čitamo, da bi bil kak beograjski trgovec kaznovan po zakonu za pobijanje draginje. V Beogradu je dovoljeno zaslužiti pri marsikaterem blagu 40—50 procentov več nego po drugih prečanskih krajih, da se pokaže moč sedanjega režima in da se naganja trgovce v režimski tabor.

Toliko smo napisali o zopetni uvedbi zakona za pobijanje draginje, a ne z namenom, da bi se zavzemali za trgovce in jih ščitili pri sedanji neznosni draginji, ampak radi tega, ker bodo oblasti pri nas naperile zakon za pobijanje draginje ravno proti kmetu in viničarju, ki nosita na trg v mesto razne življenjske potrebe-ščine kot: mleko, krompir, zelje, repo itd. Ako bo kmet prodal le za paro višje kilogram krompirja kot je do-ločil mestni magistrat, pa bo kaznovan po zakonu za pobijanje draginje da bo joj in še krompir mu bodo za-plenili. Ako bodo začele državne oblasti, ki se že pri-pravljajo pri nas v Sloveniji, z zopetnim izvajanjem zakona za pobijanje draginje proti kmetu, potem bodo našli trgi po mestih prazni, imeli bomo nižje cene na papirju — a ne življenjskih potrebščin in državni uslužbenec bo še bolj stradal in živež dražje plačeval kot da-nes.